

II

(Nelegislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE RADY (Euratom) 2021/948

z 27. mája 2021,

ktorým sa zriaďuje Európsky nástroj pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti dopĺňajúci Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa na základe Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu a ktorým sa zrušuje nariadenie (Euratom) č. 237/2014

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, a najmä na jej článok 203,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽¹⁾,

keďže:

- (1) Únia by mala potvrdzovať a podporovať svoje hodnoty a záujmy vo svete v snahe sledovať ciele a uplatňovať zásady vonkajších činností Únie, ako sa stanovuje v článku 3 ods. 5 a článkoch 8 a 21 Zmluvy o Európskej únii.
- (2) S cieľom vykonávať nový medzinárodný rámec stanovený v Agende OSN 2030 pre udržateľný rozvoj, Globálnej stratégii pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku Európskej únie a Európskom konsenze o rozvoji sa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 ⁽²⁾ zameriava na dosiahnutie väčšej súdržnosti a zabezpečenie účinnosti vonkajšej činnosti Únie tým, že prostredníctvom optimalizovaného nástroja sústreďuje svoje úsilie na zlepšenie vykonávania jednotlivých politík v oblasti vonkajšej činnosti.
- (3) Cieľom Európskeho nástroja pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti (ďalej len „nástroj“), ktorým sa dopĺňa Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa zriadený nariadením (EÚ) 2021/947, by mala byť podpora vysokej úrovne jadrovej bezpečnosti, ochrany pred žiarením a uplatňovanie efektívnych a účinných bezpečnostných opatrení pre jadrové materiály v tretích krajinách, a to na základe činností v rámci Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Spoločenstvo“). V rámci tohto cieľa sa toto nariadenie zameriava na podporu presadzovania transparentnosti v rozhodovacích procesoch orgánov tretích krajín, ktoré sa týkajú jadrovej oblasti.

⁽¹⁾ Stanovisko zo 17. januára 2019 (zatiaľ neuvverejnené v úradnom vestníku).

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/947 z 9. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa, mení a zrušuje rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 466/2014/EÚ a zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1601 a nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 (pozri stranu 1 tohto úradného vestníka).

- (4) Nástroj by sa mal ustanoviť na obdobie siedmich rokov, aby sa jeho trvanie zosúladiť s trvaním viacročného finančného rámca stanoveným v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 ⁽³⁾.
- (5) Toto nariadenie je súčasťou rámca koncipovaného na plánovanie spolupráce a malo by dopĺňať opatrenia v oblasti jadrovej spolupráce financované na základe nariadenia (EÚ) 2021/947.
- (6) Členské štáty Únie sú zmluvnými stranami Zmluvy o nešírení jadrových zbraní podpísanej 1. júla 1968 a uplatňujú dodatkový protokol k svojim príslušným dohodám s Medzinárodnou agentúrou pre atómovú energiu (MAAE) o bezpečnostných zárukách.
- (7) S cieľom udržiavať a podporovať nepretržité zlepšovanie jadrovej bezpečnosti a jej reguláciu prijala Rada smernicu 2009/71/Euratom ⁽⁴⁾, smernicu 2011/70/Euratom ⁽⁵⁾ a smernicu 2013/59/Euratom ⁽⁶⁾. Uvedené smernice a prísna norma, ktorá sa v Spoločenstve uplatňuje v súvislosti s jadrovou bezpečnosťou a nakladaním s rádioaktívnym odpadom a vyhoretým palivom, sú príkladmi, ktoré sa majú použiť na účely podnecovania tretích krajín k tomu, aby prijali podobné prísne normy.
- (8) Spoločenstvo a jeho členské štáty sú zmluvnými stranami Dohovoru o jadrovej bezpečnosti prijatého 17. júna 1994 a Spoločného dohovoru o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom prijatého 5. septembra 1997.
- (9) Spoločenstvo by malo v súlade s kapitolou 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Zmluva o Euratome“) naďalej úzko spolupracovať s agentúrou MAAE v súvislosti s jadrovou bezpečnosťou a jadrovými bezpečnostnými zárukami na podporu cieľov hlavy II kapitol 3 a 7 Zmluvy o Euratome. Spoločenstvo spolupracuje s ďalšími medzinárodnými organizáciami a programami, ktoré sledujú podobné ciele.
- (10) Týmto nástrojom by sa mali stanovovať akcie na podporu cieľov, ktoré sa majú dosiahnuť, a to v súlade s akciami, ktoré sa predtým podporovali podľa nariadenia Rady (Euratom) č. 237/2014 ⁽⁷⁾. Tieto ciele sa týkajú kultúry účinnej jadrovej bezpečnosti a uplatňovania najprísnejších noriem v oblasti jadrovej bezpečnosti a ochrany pred žiarením a nepretržitého zlepšovania jadrovej bezpečnosti, zodpovedného a bezpečného nakladania s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom, vyradovania bývalých jadrových areálov a zariadení z prevádzky a ich sanácie, ako aj efektívnych a účinných bezpečnostných záruk týkajúcich sa jadrového materiálu v tretích krajinách, najmä v prístupujúcich krajinách, kandidátskych krajinách, potenciálnych kandidátskych krajinách a krajinách európskej susedskej politiky.
- (11) Vykonávanie tohto nariadenia by sa malo v prípade potreby zakladať na konzultáciách s členskými štátmi a ich príslušnými orgánmi, najmä s príslušnými regulačnými orgánmi v oblasti jadrovej bezpečnosti, so Skupinou európskych regulačných orgánov pre jadrovú bezpečnosť, a to prostredníctvom výboru Európskeho nástroja pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti, a na dialógu s partnerskými krajinami. Pri vykonávaní tohto nariadenia by sa mali zohľadniť závery Rady o pomoci tretím krajinám v oblasti jadrovej bezpečnosti a ochrany prijaté 9. decembra 2008.
- (12) Výsledky vonkajšej činnosti Spoločenstva by sa mali monitorovať a posudzovať na základe vopred vymedzených, transparentných, pre krajinu špecifických a merateľných ukazovateľov prispôbených osobitostiam a cieľom nástroja, ktoré by sa podľa možnosti mali zakladať na rámci EÚ pre výsledky v oblasti medzinárodnej spolupráce a rozvoja. Takéto ukazovatele by sa mali zamerať na kvalitu, výkon a výsledky, aby sa od krajín prijímajúcich pomoc mohla vyžadovať väčšia zodpovednosť, ako aj to, aby sa Únii a jej členským štátom zodpovedali v súvislosti s výsledkami dosiahnutými pri vykonávaní opatrení na zvýšenie bezpečnosti.

⁽³⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 11).

⁽⁴⁾ Smernica Rady 2009/71/Euratom z 25. júna 2009, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre jadrovú bezpečnosť jadrových zariadení (Ú. v. EÚ L 172, 2.7.2009, s. 18).

⁽⁵⁾ Smernica Rady 2011/70/Euratom z 19. júla 2011, ktorou sa zriaďuje rámec Spoločenstva pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom (Ú. v. EÚ L 199, 2.8.2011, s. 48).

⁽⁶⁾ Smernica Rady 2013/59/Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia, a ktorou sa zrušujú smernice 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom a 2003/122/Euratom (Ú. v. EÚ L 13, 17.1.2014, s. 1).

⁽⁷⁾ Nariadenie Rady (Euratom) č. 237/2014 z 13. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje nástroj spolupráce v oblasti jadrovej bezpečnosti (Ú. v. EÚ L 77, 15.3.2014, s. 109).

- (13) Únia a Spoločenstvo by sa mali usilovať o čo najefektívnejšie využívanie dostupných zdrojov, aby optimalizovali vplyv svojej vonkajšej činnosti. Malo by sa to dosiahnuť súdržnosťou a komplementárnosťou medzi nástrojmi Únie na financovanie vonkajšej činnosti, ako aj vytvorením synergií s inými politikami a programami Únie. S cieľom maximalizovať vplyv kombinovaných intervencií na dosiahnutie spoločného cieľa by sa týmto nariadením malo umožňovať kombinovať financovanie s inými programami Únie za predpokladu, že príspevky nepokrývajú tie isté náklady.
- (14) Týmto nariadením sa na celé obdobie trvania nástroja stanovuje finančné krytie, ktoré má pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu predstavovať hlavnú referenčnú sumu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ⁽⁸⁾.
- (15) Na nástroj sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ⁽⁹⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“). Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých odborníkov.
- (16) Pravidlá a postupy stanovené v nariadení (EÚ) 2021/947 by sa mali podľa potreby uplatňovať na vykonávanie tohto nariadenia a vykonávacie ustanovenia na základe tohto nariadenia by mali odrážať vykonávacie ustanovenia stanovené v uvedenom nariadení.
- (17) Na toto nariadenie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou v súlade s článkom 106a Zmluvy o Euratome a článkom 322 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Tieto pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup pre zostavovanie a plnenie rozpočtu prostredníctvom grantov, verejného obstarávania, cien a nepriameho plnenia, a stanovujú kontroly zodpovednosti účastníkov finančných operácií. Pravidlá prijaté na základe článku 106a Zmluvy o Euratome a článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (18) Formy financovania z prostriedkov Únie a spôsoby jeho implementácie stanovené v tomto nariadení by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti dosiahnuť špecifické ciele akcií a výsledky s osobitným zreteľom na náklady na kontroly, administratívne zaťaženie a očakávané riziko nesúladu. Malo by sa pritom zväziť použitie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov, ako aj financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, ako sa uvádza v článku 125 ods. 1 písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách.
- (19) Ročné akčné plány a opatrenia by mali predstavovať pracovné programy podľa nariadenia o rozpočtových pravidlách. Ročné akčné plány pozostávajú zo súboru opatrení zoskupených do jedného dokumentu.
- (20) S cieľom zabezpečiť kontinuitu pri poskytovaní podpory v príslušnej oblasti politiky a umožniť vykonávanie od začiatku viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027 je potrebné stanoviť uplatňovanie tohto nariadenia od začiatku rozpočtového roka 2021.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 28.

⁽⁹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

- (21) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽¹⁰⁾ a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽¹¹⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽¹²⁾ a (EÚ) 2017/1939⁽¹³⁾ sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa: prevencie, odhaľovania, opravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov; a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch. Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcii na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie.

Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a sťahovať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽¹⁴⁾. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva. Z tohto dôvodu by dohody s tretími krajinami a územiami a s medzinárodnými organizáciami, ako aj akákoľvek zmluva alebo dohoda vyplývajúca z vykonávania tohto nariadenia, mali obsahovať ustanovenia, ktorými sa Komisia, OLAF, Dvor audítorov a Európska prokuratúra výslovne splnomocňujú na vykonávanie auditov, ako aj kontrol a inšpekcii na mieste v súlade s príslušnou právomocou a ktorými sa zabezpečí, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (22) Nariadenie (Euratom) č. 237/2014 by sa preto malo zrušiť.
- (23) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania tohto nariadenia by sa mali na Komisiu preniesť vykonávacie právomoci. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011⁽¹⁵⁾.
- (24) Odkazy na nástroje vonkajšej pomoci uvedené v rozhodnutí Rady 2010/427/EÚ⁽¹⁶⁾ by sa mali považovať za odkazy na toto nariadenie a na nariadenia v ňom uvedené. Komisia by mala zabezpečiť, aby sa toto nariadenie vykonávalo v súlade s rozhodnutím 2010/427/EÚ.
- (25) V rámci akcií stanovených v tomto nariadení by sa mali dôsledne dodržiavať podmienky a postupy stanovené reštriktívnymi opatreniami Únie,

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽¹¹⁾ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽¹²⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽¹³⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽¹⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽¹⁵⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie (Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁽¹⁶⁾ Rozhodnutie Rady 2010/427/EÚ z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, s. 30).

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Týmto nariadením sa na základe Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu zriaďuje Európsky nástroj pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti (ďalej len „nástroj“), ktorým sa dopĺňa Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce – Globálna Európa, na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027.

Týmto nariadením sa stanovujú ciele uvedeného nástroja, jeho rozpočet na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027, ako aj formy a metódy implementácie finančných prostriedkov Únie.

Článok 2

Ciele nástroja

1. Cieľom nástroja je doplniť činnosti spolupráce v jadrovej oblasti, ktoré sú financované podľa nariadenia (EÚ) 2021/947, najmä s cieľom podporovať presadzovanie vysokej úrovne jadrovej bezpečnosti, ochrany pred žiarením a uplatňovanie efektívnych a účinných bezpečnostných záruk pre jadrové materiály v tretích krajinách na základe činností v rámci Spoločenstva a príslušného regulačného rámca Euratomu, a to v súlade s týmto nariadením a čo najotvorenejším spôsobom. V rámci tohto cieľa sa nástroj zameriava aj na podporu presadzovania transparentnosti v rozhodovacích procesoch orgánov tretích krajín, ktoré sa týkajú jadrovej oblasti.

2. V súlade s odsekom 1 má nástroj tieto špecifické ciele:

- a) presadzovanie účinnej kultúry jadrovej bezpečnosti a ochrany pred žiarením, zavádzanie čo najprísnejších noriem v oblasti jadrovej bezpečnosti a ochrany pred žiarením, ako aj neustále zvyšovanie úrovne jadrovej bezpečnosti vrátane presadzovania transparentnosti v rozhodovacích procesoch orgánov tretích krajín, ktoré sa týkajú bezpečnosti jadrových zariadení;
- b) zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnym odpadom, vyradovanie bývalých jadrových areálov a zariadení z prevádzky a ich sanáciu vrátane presadzovania transparentnosti v rozhodovacích procesoch orgánov tretích krajín;
- c) zavedenie efektívnych a účinných bezpečnostných záruk týkajúcich sa jadrového materiálu v tretích krajinách.

Článok 3

Súdržnosť, súlad a komplementárnosť

1. Pri vykonávaní tohto nariadenia sa zabezpečí súlad, synergia a komplementárnosť s nariadením (EÚ) 2021/947, inými programami vonkajšej činnosti Únie a inými príslušnými politikami a programami Únie, ako aj súdržnosť politiky v záujme rozvoja.

2. Na akcie ustanovené podľa tohto nariadenia sa môžu vo vhodných prípadoch poskytnúť príspevky aj z iných programov Únie, ak sa tieto príspevky nevzťahujú na tie isté náklady. Na základe tohto nariadenia sa môžu poskytovať príspevky aj na opatrenia stanovené v rámci iných programov Únie, ak sa tieto príspevky nevzťahujú na tie isté náklady.

3. Príspevok na akciu z jednotlivých programov Únie, z ktorých sa prispieva na akcie stanovené podľa tohto nariadenia, podlieha pravidlám týchto programov. Kumulatívne financovanie nepresiahne celkové oprávnené náklady na akciu a podpora z rôznych programov Únie sa môže vypočítavať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, ktorými sa stanovujú podmienky podpory.

Článok 4

Rozpočet nástroja

Finančné krytie na implementáciu nástroja na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 sa stanovuje na 300 miliónov EUR v bežných cenách.

Článok 5

Politický rámec

Dohody o pridružení, dohody o partnerstve a spolupráci, mnohostranné dohody a iné dohody, ktorými sa ustanovuje právne záväzný vzťah medzi Úniou a jej partnerskými krajinami, ako aj závery Európskej rady a závery Rady, vyhlásenia zo samitov, závery zo zasadnutí na vysokej úrovni s partnerskými krajinami, oznámenia Komisie a spoločné oznámenia Komisie a vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku predstavujú celkový politický rámec pre vykonávanie tohto nariadenia.

HLAVA II

IMPLEMENTÁCIA NÁSTROJA

Článok 6

Viacročné orientačné programy

1. Spolupráca podľa tohto nariadenia sa vykonáva na základe viacročných orientačných programov.
2. Cieľom viacročných orientačných programov je poskytovať súdržný rámec pre spoluprácu medzi Spoločenstvom a dotknutými tretími krajinami alebo regiónmi v súlade s celkovým účelom a rozsahom pôsobnosti, cieľmi, so zásadami a s politikou Spoločenstva a na základe politického rámca uvedeného v článku 5.
3. Viacročné orientačné programy predstavujú všeobecný základ pre spoluprácu podľa tohto nariadenia a stanovujú ciele Spoločenstva pre spoluprácu so zreteľom na potreby dotknutých krajín, priority Spoločenstva, medzinárodnú situáciu a činnosti dotknutých tretích krajín. Vo viacročných orientačných programoch sa uvádza aj pridaná hodnota spolupráce, ako aj to, ako predísť duplicitě s inými programami a iniciatívami, najmä s programami a iniciatívami medzinárodných organizácií, ktoré sledujú podobné ciele, a hlavných darcov.
4. Vo viacročných orientačných programoch sa stanovujú prioritné oblasti vybrané na financovanie, špecifické ciele, očakávané výsledky, ukazovatele výkonnosti a ukazovatele zamerané na výsledky a orientačné finančné alokácie, a to celkovo, ako aj podľa jednotlivých cieľov.
5. Viacročné orientačné programy vychádzajú z dialógu s partnerskými krajinami alebo regiónmi, do ktorého sú zapojené príslušné zainteresované strany, najmä vládne a regulačné orgány a nimi určené organizácie, aby sa zabezpečilo, že dotknutá krajina alebo región prevezme za proces dostatočnú zodpovednosť, a aby sa podnietila podpora ďalšieho rozvoja v oblasti jadrovej bezpečnosti na národnej úrovni.
6. Komisia v prípade potreby po konzultácii so Skupinou európskych regulačných orgánov pre jadrovú bezpečnosť (ďalej len „ENSREG“ – European Nuclear Safety Regulators Group) prijme viacročné orientačné programy v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 15 ods. 2
7. Komisia v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 15 ods. 2 zreviduje a v prípade potreby aktualizuje viacročné orientačné programy najneskôr štyri roky po ich prijatí.

Článok 7

Ročné akčné plány a opatrenia

1. Komisia prijíma ročné akčné plány na základe viacročných orientačných programov. Komisia môže prijímať aj osobitné opatrenia a podporné opatrenia.

V prípade nepredvídaných a riadne odôvodnených potrieb, okolností alebo záväzkov môže Komisia prijať osobitné opatrenia.

V akčných plánoch a osobitných opatreniach sa pre každú tretiu krajinu alebo región špecifikujú sledované ciele, postupy riadenia, projekty, ktoré sa majú financovať, orientačný harmonogram, očakávané výsledky a hlavné činnosti, metódy a v prípade potreby stav akčných plánov a osobitných opatrení v súvislosti s každou tretou krajinou alebo regiónom, rozpočet a všetky súvisiace podporné výdavky. Uvedené akčné plány a opatrenia obsahujú súpis a súhrnný opis jednotlivých akcií, ktoré sa majú financovať, približný údaj o sumách pridelených na jednotlivé akcie, orientačný časový harmonogram vykonávania a podľa potreby špecifické ukazovatele monitorovania, hodnotenia a posúdenia výkonnosti a výsledkov, ako aj všetky súvisiace výdavky na podporu. V prípade potreby zahŕňajú výsledky akékoľvek poznatky získané pri predchádzajúcej spolupráci.

2. Akčné plány a opatrenia sa prijímajú prostredníctvom vykonávacích aktov prijatých v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 15 ods. 2

3. Postup preskúmania uvedený v článku 15 ods. 2 sa nevyžaduje pri:

- a) osobitných opatreniach a podporných opatreniach, v prípade ktorých finančné prostriedky Únie nepresahujú 5 miliónov EUR;
- b) technických zmenách za predpokladu, že sa nimi podstatným spôsobom neovplyvnia ciele príslušného akčného plánu alebo opatrenia, ako napríklad:
 - i) zmena spôsobu plnenia;
 - ii) prerozdelenie finančných prostriedkov medzi akciami, ktoré sú súčasťou akčného plánu;
 - iii) zvýšenie alebo zníženie rozpočtu na akčné plány a osobitné opatrenia najviac o 20 % pôvodného rozpočtu, ale nie o viac ako 5 miliónov EUR.

Osobitné opatrenia a podporné opatrenia, ako aj ich technické zmeny prijaté v súlade s týmto odsekom, sa oznamujú výboru Európskeho nástroja pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti uvedenému v článku 15 do jedného mesiaca od ich prijatia. Oznamujú sa aj Európskemu parlamentu.

4. Z riadne odôvodnených vážnych a naliehavých dôvodov, v súvislosti s ktorými je potrebná rýchla reakcia Spoločenstva, Komisia v súlade s postupom uvedeným v článku 15 ods. 3 prijme alebo zmení akčné plány alebo opatrenia prostredníctvom vykonávacích aktov, ktoré sa uplatňujú okamžite.

Článok 8

Podporné opatrenia

1. Z finančných prostriedkov Únie sa môžu hradiť podporné výdavky na vykonávanie tohto nástroja a na dosiahnutie jeho cieľov vrátane administratívnej podpory súvisiacej s prípravnými, naväzujúcimi, monitorovacími, kontrolnými, audítorскими a hodnotiacimi činnosťami, ktoré sú potrebné na vykonávanie, ako aj výdavky ústredí na administratívnu podporu potrebnú pre nástroj, a na riadenie operácií financovaných na základe tohto nariadenia vrátane informačných a komunikačných akcií a systémov informačných technológií na úrovni organizácií.

2. Ak podporné výdavky nie sú zahrnuté v akčných plánoch alebo osobitných opatreniach uvedených v článku 7, Komisia prijme v prípade potreby podporné opatrenia. Z finančných prostriedkov Únie v rámci podporných opatrení sa môžu hradiť:

- a) štúdie, zasadnutia, informačné činnosti, činnosti na zvyšovanie povedomia, odborná príprava, prípravné činnosti a výmena získaných poznatkov a najlepších postupov, publikačné činnosti a akékoľvek ďalšie výdavky na technickú alebo administratívnu pomoc potrebnú na programovanie a riadenie akcií vrátane vyšetrovacích misíí alebo platených externých expertov;

- b) výdavky týkajúce sa realizácie informačných a komunikačných akcií vrátane vypracúvania komunikačných stratégií a inštitucionálnej komunikácie o politických prioritách Únie a ich zviditeľňovania.

Článok 9

Metódy spolupráce

Financovanie v rámci nástroja vykonáva Komisia, ako sa ustanovuje v nariadení o rozpočtových pravidlách, a to priamo samotná Komisia alebo nepriamo prostredníctvom ktoréhokoľvek zo subjektov uvedených v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 10

Formy a spôsoby implementácie finančných prostriedkov Únie

1. Finančné prostriedky Únie v rámci nástroja sa môžu poskytovať vo formách stanovených v nariadení o rozpočtových pravidlách, a to najmä prostredníctvom:

- a) grantov;
- b) verejných zákaziek na poskytnutie služieb alebo dodanie tovaru;
- c) odmeny externých expertov a
- d) kombinovaného financovania.

2. Podpora podľa tohto nástroja sa môže poskytovať aj podľa pravidiel uplatniteľných na záruku pre vonkajšiu činnosť stanovenú nariadením (EÚ) 2021/947 (ďalej len „záruka pre vonkajšiu činnosť“) a môže prispievať k tvorbe rezerv v rámci záruky pre vonkajšiu činnosť. V rámci záruky pre vonkajšiu činnosť sa podporujú aj operácie na základe rozhodnutia Rady 77/270/Euratom ⁽¹⁷⁾.

Miera tvorby rezerv pre operácie záruky pre vonkajšiu činnosť, ku ktorej sa prispieva podporou v rámci nástroja, je 9 %.

3. Miery tvorby rezerv sa preskúmvajú každé tri roky odo dňa začatia uplatňovania tohto nariadenia.

Článok 11

Oprávnené osoby a subjekty

1. Prioritu majú osoby a subjekty z prístupujúcich krajín, kandidátskych krajín, potenciálnych kandidátskych krajín a krajín európskej susedskej politiky. Účasť na postupoch verejného obstarávania, udeľovania grantov a udeľovania cien, ktoré súvisia s akciami financovanými podľa nástroja, je otvorená pre medzinárodné organizácie, ako aj všetky právne subjekty, ktoré sú štátnymi príslušníkmi týchto krajín alebo území, a v prípade právnických osôb, ktoré sú v týchto krajinách alebo na týchto územiach aj skutočne usadené:

- a) členské štáty, prijímatelia podľa nástroja predvstupovej pomoci (IPA III) zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III) a zmluvné strany Dohody o Európskom hospodárskom priestore ⁽¹⁸⁾;
- b) partnerské krajiny v oblasti susedstva uvedené v článku 4 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) 2021/947;

⁽¹⁷⁾ Rozhodnutie Rady 77/270/Euratom z 29. marca 1977, ktorým sa Komisia splnomocňuje na uzatváranie zmlúv Euratom o pôžičke na účely príspevkov na financovanie jadrových elektrární (Ú. v. ES L 88, 6.4.1977, s. 9).

⁽¹⁸⁾ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

- c) rozvojové krajiny a územia zahrnuté do zoznamu príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci uverejneného Výborom pre rozvojovú pomoc Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „zoznam príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci“), ktoré nie sú členmi skupiny G20, a zámorské krajiny a územia vymedzené v rozhodnutí Rady 2013/755/EÚ⁽¹⁹⁾;
- d) rozvojové krajiny zahrnuté do zoznamu príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci, ktoré sú členmi skupiny G20, a iné krajiny a územia, keď sa príslušný postup uskutočňuje v rámci akcie financovanej Úniou podľa tohto nariadenia, na ktorej sa zúčastňujú;
- e) krajiny, pre ktoré Komisia stanovila recipročný prístup k vonkajšiemu financovaniu;
- f) členské krajiny Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj v prípade zmlúv vykonávaných v najmenej rozvinutej krajine alebo vo vysoko zadlženej chudobnej krajine, ktoré sú zahrnuté do zoznamu príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci;
- g) tretie krajiny, keď sa činnosti uskutočňujú podľa ustanovení osobitných viacročných orientačných programov, akčných plánov alebo opatrení.

Recipročný prístup uvedený v prvom pododseku písm. e) sa môže udeliť na obmedzené obdobie v trvaní aspoň jedného roka, keď krajina prizná oprávnenosť subjektom z Únie a z krajín oprávnených podľa tohto nariadenia na základe rovnakých podmienok. Komisia rozhodne o recipročnom prístupe a o jeho trvaní po konzultácii s dotknutou prijímajúcou krajinou alebo dotknutými prijímajúcimi krajinami.

2. Všetky dodania a materiály financované podľa nástroja môžu mať pôvod v krajinách uvedených v odseku 1 a za príslušných podmienok, ktoré sa v ňom uvádzajú.

3. Pravidlá stanovené v tomto článku sa neuplatňujú na fyzické osoby, ktoré sú zamestnané oprávnenými dodávateľmi, prípadne subdodávateľmi, alebo ktoré majú s nimi zákonne uzavreté iné zmluvy, a nepredstavujú pre ne obmedzenia z dôvodu štátnej príslušnosti.

4. V prípade akcií spolufinancovaných subjektom alebo implementovaných v rámci priameho riadenia alebo nepriameho riadenia so subjektmi uvedenými v článku 62 ods. 1 písm. c) bodoch ii) až viii) nariadenia o rozpočtových pravidlách sa uplatňujú aj pravidlá oprávnenosti týchto subjektov.

5. Keď darcovia poskytnú financovanie do trustového fondu zriadeného Komisiou alebo prostredníctvom vonkajších pripísaných príjmov, uplatňujú sa pravidlá oprávnenosti v zriaďovacom akte tohto trustového fondu alebo v dohode s darcom v prípade vonkajších pripísaných príjmov.

6. V prípade akcií financovaných v rámci nástroja a iných programov Únie sa za oprávnené považujú oprávnené subjekty podľa ktoréhokoľvek z týchto programov.

7. Pravidlá oprávnenosti v tomto článku sa môžu obmedziť, pokiaľ ide o štátnu príslušnosť, zemepisnú polohu alebo povahu žiadateľov, alebo pôvod dodaní a materiálov, ak sa takéto obmedzenia vyžadujú z dôvodu osobitej povahy a cieľov akcie a ak sú nevyhnutné na účely jej účinnej implementácie.

8. Uchádzači, žiadatelia a záujemcovia z neoprávnených krajín sa môžu akceptovať za oprávnených v naliehavom prípade alebo v prípade nedostupnosti služieb na trhoch dotknutých krajín alebo území alebo v iných riadne odôvodnených prípadoch, keď by uplatňovanie pravidiel oprávnenosti znemožnilo alebo neprímerane sťažilo uskutočnenie akcie.

9. V snahe podporiť miestne kapacity, trhy a nákupy sa uprednostňujú miestni a regionálni dodávatelia v prípadoch, v ktorých sa v nariadení o rozpočtových pravidlách stanovuje zadávanie zákaziek na základe jedinej ponuky. Vo všetkých ostatných prípadoch sa podporuje účasť miestnych a regionálnych dodávateľov v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia o rozpočtových pravidlách.

⁽¹⁹⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

Článok 12

Kritériá, ktoré sa uplatňujú na medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti

1. Spoločné porozumenie a vzájomná dohoda medzi treťou krajinou a Spoločenstvom sa v zásade potvrdia prostredníctvom predloženia formálnej žiadosti Komisii. Takáto žiadosť je pre príslušnú vládu záväzná.
2. Tretie krajiny, ktoré chcú spolupracovať so Spoločenstvom, sú zmluvnými stranami Zmluvy o nešírení jadrových zbraní a majú v platnosti dodatkový protokol alebo uzavretú dohodu o bezpečnostných zárukách s MAAE. V plnej miere sa zaväzujú dodržiavať základné zásady bezpečnosti, ako sú vymenované v bezpečnostných normách MAAE, a sú stranami príslušných dohovorov, ako sú napríklad Dohovor o jadrovej bezpečnosti a Spoločný dohovor o bezpečnosti nakladania s vyhoretým palivom a o bezpečnosti nakladania s rádioaktívnym odpadom, alebo vykonávajú kroky preukazujúce pevný záväzok k takým dohovorom pristúpiť. V prípade aktívnej spolupráce sa tento záväzok hodnotí každý rok, pričom sa zohľadnia vnútroštátne správy a iné dokumenty o vykonávaní príslušných dohovorov. Na základe tohto hodnotenia sa prijme rozhodnutie o pokračovaní spolupráce. V núdzových prípadoch by sa pri uplatňovaní uvedených zásad mala výnimočne preukázať flexibilita.
3. S cieľom zabezpečiť a monitorovať súlad s cieľmi nástroja, ktoré sa týkajú spolupráce, dotknutá tretia krajina akceptuje hodnotenie prijatých akcií. Týmto hodnotením sa umožní monitorovanie a overovanie súladu s dohodnutými cieľmi a môže byť podmienkou ďalších platieb príspevkov Spoločenstva.
4. Cieľom spolupráce, na ktorej sa Únia podľa tohto nariadenia zúčastňuje v oblasti jadrovej bezpečnosti a ochrany, nie je presadzovať jadrovú energiu, a preto sa nevykladá ako opatrenie na podporu takejto energie v tretích krajinách.

Článok 13

Prijímatelia spolupráce

1. Spolupráca podľa tohto nariadenia sa vzťahuje na:
 - a) príslušné regulačné orgány v oblasti jadrovej bezpečnosti a organizácie technickej podpory, ktoré sa týmto orgánom určili, s cieľom zaručiť ich technické zručnosti, nezávislosť a posilnenie regulačného rámca v príslušných oblastiach, pokiaľ ide o jadrovú bezpečnosť a ochranu pred žiarením;
 - b) národné agentúry zodpovedné za bezpečné nakladanie s rádioaktívnym odpadom s cieľom umožniť jeho kategorizáciu, registráciu a evidenciu, ako aj jeho bezpečné skladovanie;
 - c) misiu každej zainteresovanej strany v rámci štátneho systému evidencie a kontroly jadrového materiálu s cieľom zaviesť efektívne a účinné bezpečnostné záruky;
 - d) prevádzkovateľov jadrových elektrární vo výnimočných prípadoch, pričom sa obmedzuje na vykonávanie odporúčania vyplývajúceho z partnerského preskúmania, ktoré sa týka posúdenia rizika a bezpečnosti (záťažové testy), a ktoré vykonala skupina ENSREG.
2. Ciele uvedené v článku 2 ods. 1 sa dosahujú predovšetkým prostredníctvom týchto opatrení:
 - a) posilnenie postupov a systémov regulačného rámca;
 - b) vytvorenie účinných opatrení na predchádzanie haváriám s rádiologickými následkami vrátane havarijného ožiarenia, ako aj na zmiernenie takýchto následkov, ak by k nim došlo;
 - c) vypracovanie a vykonávanie stratégií a rámcov, metodík, technológií a prístupov pre zodpovedné a bezpečné nakladanie s vyhoretým palivom a rádioaktívnym odpadom;
 - d) podpora zabezpečenia bezpečnosti jadrových zariadení a areálov, pokiaľ ide o praktické ochranné opatrenia navrhnuté na znižovanie existujúcich rizík súvisiacich s radiáciou ohrozujúcich zdravie pracovníkov a verejnosti;

- e) vypracovanie a vykonávanie stratégií a rámcov pre vyradenie existujúcich jadrových zariadení z prevádzky, sanáciu bývalých jadrových areálov a pôvodných lokalít ťažby uránu, a pre vyzdvihnutie potopených rádioaktívnych objektov a materiálu z mora a nakladanie s nimi;
- f) vytvorenie potrebného regulačného rámca, metodík, technológií a prístupov na vykonávanie jadrových bezpečnostných záruk vrátane správnej evidencie a kontroly štiepnych materiálov na úrovni štátov a prevádzkovateľov;
- g) podpora odbornej prípravy pracovníkov;
- h) obmedzené poskytovanie zariadení prevádzkovateľom jadrových elektrární vo výnimočných prípadoch, ako sa uvádza v odseku 1 písm. d).

V osobitných a náležite odôvodnených prípadoch sa opatrenia týkajúce sa písm. a) prvého pododseku vykonávajú prostredníctvom spolupráce medzi prevádzkovateľmi a/alebo príslušnými organizáciami členských štátov a prevádzkovateľmi jadrových zariadení z tretích krajín, ako sa vymedzuje v článku 3 ods. 1 smernice 2009/71/Euratom.

Článok 7 ods. 3 sa neuplatňuje na opatrenia týkajúce sa písmena h) prvého pododseku tohto odseku.

Článok 14

Monitorovanie, podávanie správ a hodnotenie

1. Monitorovanie, podávanie správ a hodnotenie sa vykonáva v súlade s článkom 41 ods. 2, 4, 5 a 6 a článkom 42 nariadenia (EÚ) 2021/947.
2. Dosiahnutie cieľa nástroja sa meria na základe týchto ukazovateľov a ich vplyvu na jadrovú bezpečnosť, ochranu pred žiarením a uplatňovanie efektívnych a účinných bezpečnostných záruk týkajúcich sa jadrových materiálov:
 - a) právne a regulačné akty vypracované, zavedené a/alebo revidované s prihliadnutím na najvyššie normy jadrovej bezpečnosti;
 - b) štúdie týkajúce sa návrhu, koncepcie alebo uskutočniteľnosti na účely zriaďovania zariadení v súlade s najprísnejšími normami v oblasti jadrovej bezpečnosti a
 - c) výsledky opatrení na zlepšenie jadrovej bezpečnosti, ochrany pred žiarením a efektívnych a účinných bezpečnostných záruk na základe najprísnejších noriem v oblasti jadrovej bezpečnosti, ochrany pred žiarením a jadrových bezpečnostných záruk vrátane výsledkov medzinárodného partnerského preskúmania, ktoré sa vykonávajú v jadrových zariadeniach.

HLAVA III

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 15

Výbor

1. Komisii pomáha výbor Európskeho nástroja pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti. Uvedený výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
2. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
3. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 8 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 v spojení s článkom 5 uvedeného nariadenia.

Článok 16**Poskytovanie informácií, komunikácia a viditeľnosť a odchýlka od požiadaviek na zviditeľnenie**

Poskytovanie informácií, komunikácia a viditeľnosť v súvislosti s cieľom uvedeným v článku 3 a odchýlka od požiadaviek na zviditeľnenie sa uskutočňujú v súlade s článkami 46 a 47 nariadenia (EÚ) 2021/947.

Článok 17**ESVČ**

Toto nariadenie sa uplatňuje v súlade s rozhodnutím 2010/427/EÚ.

Článok 18**Zrušenie**

Nariadenie (Euratom) č. 237/2014 sa zrušuje.

Článok 19**Prechodné ustanovenia**

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadenia (Euratom) č. 237/2014, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahuje až do ich ukončenia.
2. Z finančného krytia nástroja sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebné na zabezpečenie prechodu medzi nástrojmi a opatreniami prijatými podľa nariadenia (Euratom) č. 237/2014.
3. Finančné krytie pre nástroj môže pokrývať výdavky spojené s prípravou akéhokoľvek nariadenia nadväzujúceho na toto nariadenie.
4. V prípade potreby možno rozpočtové prostriedky na pokrytie nákladov uvedených v článku 6 zahrnúť do rozpočtu Únie na obdobie po roku 2027, aby sa umožnilo riadenie akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027.

Článok 20**Nadobudnutie účinnosti**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 27. mája 2021

Za Radu
predseda
P. SIZA VIEIRA